

Pradžia>Jūsų teisės>Nusikaltimų aukos>Žalos atlyginimas>Reikalavimas, kad žala atlygintų nusikaltėlis

Reikalavimas, kad žala atlygintų nusikaltėlis

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Pateikti kompensacijos už nusikaltimą prašymai paprastai nagrinėjami tame pačiame teismo procese kaip ir baudžiamoji byla, tačiau jie gali būti išskirti ir į atskirą procesą.

Jūs galite prašyti prokuroro teisme pristatyti jūsų prašymą skirti kompensaciją už atitinkamą nusikaltimą. Parengiamojo tyrimo metu verta apie tai informuoti policiją. Jeigu klausimas yra aiškus ir paprastas, prokuroras gali ginti kompensacijos prašymą jūsų naudai. Jeigu prokuroras nepristatys kompensacijos prašymo, jis jums apie tai praneš raštu.

Jūs taip pat galite baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu teisme pats ginti savo prašymą dėl žalos atlyginimo arba jūsų vardu tai gali daryti teisės konsultantas.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Jeigu reikalaujate kompensacijos iš nusikaltėlio, jūs apie tai turite pranešti policijai parengiamojo tyrimo metu arba vėliausiai teismui, kai byla nagrinėjama teisme.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Jeigu esate nusikaltimo auka, galite reikalauti kompensacijos už:

dėl padarytos žalos sugadintą arba prarastą turtą;

reikalingas medicininės išlaidas ir kitas būtinausias išlaidas;

prarastas pajamas;

skausmą ir kitas laikinas problemas;

nuolatines problemas ir

psichinį sielvartą. Kompensacija už psichinį sielvartą gali būti išmokama, jeigu atitinkama veika:

buvo pažeista jūsų laisvė, ramybė, garbė arba privatus gyvenimas;

jūs buvote diskriminuojamas;

buvo pažeista jūsų asmens neliečiamybė arba

buvo kitu būdu šiurkščiai pažeistas jūsų žmogaus orumas.

Jūsų artimieji giminaičiai taip pat gali turėti teisę į pagrįstą kompensaciją už būtinausias išlaidas ir prarastas pajamas, nes dėl nusikaltimo jums padarytų sužalojimų jiems teko jums rūpintis.

Jeigu jūs pasirūpinote dėl nusikaltimo mirusio asmens laidotuviomis, jūs turite teisę iš nusikaltėlio reikalauti, kad jums būtų atlygintos jūsų patirtos laidotuvių išlaidos. Mirusio asmens tėvai, vaikai ir sutuoktinis arba kitas mirusiam asmeniui itin artimas panašaus statuso asmuo taip pat turi teisę gauti pagrįstą kompensaciją už savo patirtas laidotuvių išlaidas.

Teismas negali nurodyti nieko kito ar priteisti didesnės sumos, negu jūs, kaip suinteresuotoji šalis, reikalavote. Todėl jūsų pateikti kompensacijos prašymai laikomi kompensacijos, kuri turi būti priteista, viršutine riba. Jūs taip pat turite teisę reikalauti palūkanų nuo savo pareikalautos kompensacijos sumos. Jeigu jūs gavote šaukimą paaiškinti atvejį asmeniškai teisme, jūs turite teisę gauti dienpinigius ir kompensaciją už savo kelionės išlaidas ir prarastas pajamas.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Specialios formos nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Žalos sumą jūs galite įrodyti pateikdamas dėl nusikaltimo patirtų išlaidų kvitus. Taip pat turi būti pateikiami prarastų pajamų, draudimo išskaitos ir bet kokių kelionės išlaidų bei kitų išlaidų, patirtų tvarkant su atveju, už kurį prašoma kompensacijos, susijusius reikalus, įrodymai.

Kompensacija už skausmą ir kitas laikinas problemas, taip pat už nuolatines problemas nustatoma pagal sužalojimo pobūdį ir sunkumą, dėl sužalojimo

reikalingos priežiūros pobūdį bei trukmę ir problemos trukmę. Kompensacija už nuolatinę problemą nustatoma atsižvelgiant į kūno sužalojimo pobūdį ir

sunkumą, taip pat į problemą patiriančio asmens amžių. Į kūno sužalojimą patyrusio asmens bet kokių konkretų gyvenimo kokybės pablogėjimą taip pat gali

būti atsižvelgiama kaip į veiksnį skiriamos kompensacijos sumai padidinti. Siekdamas tai įrodyti, jūs turite pateikti gydytojų pažymą, kuriose būtų

paaiškinamas sužalojimų pobūdis ir jiems gydyti reikalinga priežiūra.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Už bylos išnagrinėjimą apylinkės teisme (suom. *käräjäoikeus*) teismo mokesčiai neimami, jeigu kompensacijos prašymas ginamas kartu su prokuroro

pateiktais kaltinimais. Jeigu kompensacijos prašymai pateikiami kaip atskira civilinė byla, už bylos išnagrinėjimą imamas teismo mokestis.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jeigu jūs atitinkate sąlygas teisei pagalbai gauti, jūs galite gauti teisinę pagalbą ir parengiamajam tyrimui, ir teismo procesui. Smurto namuose, seksualinio nusikaltimo ar sunkaus nusikaltimo nukentėjusiojo gyvybei, sveikatai ar laisvei auka gali turėti valstybės lėšomis apmokamą advokatą. Teisinę pagalbą galima gauti Suomijos teismuose nagrinėjamiems byloms, net jeigu jūs negyvenate Suomijoje.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsakys jį nagrinėti?

Jeigu parengiamojo tyrimo metu nurodėte, kad norite pats ginti savo kompensacijos prašymą arba naudotis advokato paslaugomis, arba jeigu prokuroras

nesiima ginti jūsų prašymo, apylinkės teismas pasiteiraus jūsų, ar turite reikalavimų dėl kompensacijos. Apylinkės teismas gali nustatyti terminą, iki kurio jam

turėtų būti nusiųstas kompensacijos prašymas. Nepateikus prašymo raštu, apylinkės teismas gali nenagrinėti kompensacijos prašymo, kurį pateiksėte vėliau.

Teismas atmes jūsų kompensacijos prašymą, jeigu jam pagrįsti bus pateikta nepakankamai įrodymų.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Jeigu norite apskusti apylinkės teismo priimtą sprendimą, turėtumėte šiam teismui per septynias dienas nuo sprendimo priėmimo pareikšti savo nesutikimą.

Po to, kai pareiškiate teismui nesutikimą, sprendimą galite apskusti kompetentingam apeliaciniam teismui (suom. *hovioikeus*). Jūsų laiškas su apeliaciniu

skundu per 30 dienų nuo apylinkės teismo sprendimo priėmimo dienos turi būti nusiųstas apylinkės teismui. Paprastai jums reikės leidimo tolesniam

svarstymui, kad apeliacinis teismas galėtų iki galo išnagrinėti bylą.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu kaltinamasis savanoriškai nesumoka skirtos kompensacijos, galite prašyti, kad teismo antstolis išieškotų jūsų reikalaujamą sumą. Jūs turėtumėte teismo antstoliui nusiųsti vykdymo prašymą ir prie jo pridėti teismo sprendimą, kuriuo patvirtinama jūsų teisė į žalos atlyginimą. Vykdymo prašymas teikiamas vietoje, kurioje skolininkas gyvena arba kur yra jo gyvenamoji vieta, teismo antstoliui. Jeigu yra keli skolininkai, gyvenantys skirtingose vietovėse, prašymą užteks pateikti vienam teismo antstoliui. Dėl išsamesnės informacijos, kaip prašyti kompensacijos, galite kreiptis į vykdymo tarnybą (suom. *ulosottovirasto*).

Vykdymo tarnybų kontaktinius duomenis galite rasti [čia](#) (suomių, švedų ir anglų kalbomis).

Paskutinis naujijimas: 13/03/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.